

CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC ĐÀO TẠO:

Hướng đi nào cho các trường ngoài công lập

VỚI MỤC TIÊU XÃ HỘI HÓA GIÁO DỤC, BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO (GD&ĐT) ĐÃ ĐẶT MỤC TIÊU ĐẾN NĂM 2020, CẢ NƯỚC PHẢI ĐẠT 40% SỐ LƯỢNG LAO ĐỘNG ĐÃ QUA ĐÀO TẠO.

● ThS. TRƯƠNG ĐỨC THAO - Trường Đại học Thăng Long

Theo Báo cáo số 760/BC-BGDĐT ngày 29/10/2009 của Bộ GD&ĐT, năm 1987 cả nước có 101 trường đại học (ĐH) và cao đẳng (không có trường ngoài công lập), nhưng đến năm 2011 nước ta đã có 419 trường ĐH, cao đẳng, đào tạo 2.208.000 sinh viên, trong đó có 82 trường ngoài công lập (chiếm 19,57%), đào tạo ra 335.000 sinh viên (đạt 15,17%). Tuy nhiên, lại xuất hiện một bất cập lớn, đó là xu hướng nói “không” với người lao động được đào tạo ở khu vực ngoài công lập. Vậy các trường ngoài công lập phải làm gì, thích nghi như thế nào để tồn tại và phát triển?

Nếu nhìn nhận dưới góc độ quản lý kinh tế thì bản thân giáo dục đào tạo là một ngành dịch vụ đặc biệt, cũng chịu tác động của quy luật giá trị và quan hệ cung - cầu. Khi số lượng các trường tăng lên thì sự cạnh tranh sẽ diễn ra mạnh và các trường sẽ đứng trước

thách thức khó tuyển được đủ đầu vào. Áp lực này không chỉ tác động tới các trường ngoài công lập mà cả với các trường công lập. Do vậy, các trường cần nghiên cứu và phân tích rõ nhu cầu của thị trường lao động, để từ đó định hướng cho chương trình đào tạo của mình. Theo đánh giá của nhiều chuyên gia trong và ngoài nước, các trường ĐH Việt Nam chưa đào tạo được lực lượng lao động có trình độ chuyên môn cao tương ứng với nhịp độ tăng trưởng kinh tế và hội nhập quốc tế. Nhiều cuộc điều tra, thăm dò gần đây cho thấy, có khoảng 50% sinh viên tốt nghiệp đại học ở Việt Nam không tìm được việc làm đúng chuyên môn, bằng chứng đó phản ánh sự thiếu gắn kết nghiêm trọng giữa đào tạo và nhu cầu của thị trường.

Từ những bất cập trên, theo chúng tôi, các trường ngoài công lập cần định hướng đào tạo cho mình theo các hướng sau:

Thứ nhất: Cần xây dựng một

đội ngũ cán bộ giảng viên đủ về số lượng, chuẩn về chất lượng, đáp ứng kịp thời nhu cầu đào tạo do nhà trường đề ra, bởi đội ngũ giảng viên là linh hồn của chất lượng đào tạo. Hiện các trường ngoài công lập ở nước ta đang duy trì một lượng giảng viên thỉnh giảng tương đối lớn, điều này dẫn đến các trường khó kiểm soát và chủ động trong công tác quản lý chất lượng đào tạo.

Thứ hai: Các trường cần bổ sung đầy đủ cơ sở vật chất, kỹ thuật, trang thiết bị dạy và học để đảm bảo chất lượng đào tạo. Trong 82 trường ĐH, cao đẳng ngoài công lập hiện nay thì chỉ có một số ít trường có thể đáp ứng được điều kiện về cơ sở vật chất, như ĐH Thăng Long, ĐH Kinh doanh và Công nghệ, ĐH Đại Nam, ĐH Tôn Đức Thắng..., còn lại đa phần các trường vẫn phải đi thuê cơ sở vật chất ở bên ngoài và không ổn định.

Thứ ba: Cần xác định thị

trường lao động khu vực tư nhân và khu vực có vốn đầu tư nước ngoài là thị trường chính cho sản phẩm đào tạo của mình. Trong năm 2000, cả nước chỉ thu hút được 391 dự án đầu tư nước ngoài với 2.413,5 triệu USD, thì năm 2011, cả nước đã thu hút được 1.186 dự án với tổng vốn đầu tư 11.000 triệu USD. Nếu tính từ năm 1988 đến 2011, cả nước có 14.998 dự án với tổng vốn đầu tư lên tới 88.945,5 triệu USD. Đây sẽ là khu vực hứa hẹn hấp thụ rất lớn lượng lao động đã qua đào tạo và là một sân chơi công bằng đối với tất cả các sản phẩm lao động đã qua đào tạo. Nhưng để có thể đáp ứng yêu cầu của khu vực này thì sinh viên ra trường cần có trình độ ngoại ngữ tương đối cao và có năng lực thực sự. Điều này gợi ý các trường ngoài công lập phải nhanh chóng tập trung đào tạo mạnh về ngoại ngữ và kỹ năng giao tiếp cho sinh viên để có thể tiếp cận nhanh chóng với thị trường lao động trong khu vực này.

Thứ tư: Tăng cường liên kết, hợp tác với doanh nghiệp trong nước cũng như doanh nghiệp nước ngoài. Việc liên kết này phải được thực hiện một cách cụ thể và chặt chẽ để người học có thể tiếp cận với các vấn đề thực tế ngay từ khi còn ngồi trên ghế nhà trường. Cụ thể như, sinh viên sẽ phải làm việc thực tế tại doanh nghiệp và được đánh giá bởi doanh nghiệp; có các buổi hội thảo, nói chuyện thậm chí giảng dạy của các chuyên gia, các cán bộ lãnh đạo cũng như cán bộ chuyên môn của doanh nghiệp cho sinh viên. Từ đó trường học

và doanh nghiệp sẽ đưa ra các tiêu chuẩn để sinh viên phấn đấu, nếu đạt sẽ được doanh nghiệp tuyển dụng...

Thứ năm: Liên kết đào tạo với các trường ĐH đẳng cấp quốc tế ở nước ngoài để tạo cơ hội cho sinh viên có thể nhận được học bổng du học của các trường danh tiếng. Cụ thể là sau khi sinh viên đỗ vào trường sẽ học tại trường và sau khi tích lũy được một mức độ kiến thức nào đó hoặc sau khi tốt nghiệp và đáp ứng được các yêu cầu của trường liên kết thì sinh viên có thể chuyển sang học tiếp hoặc chuyển lên học ở trình độ cao hơn ở trường liên kết. Ví dụ như ở Trường ĐH Thăng Long, trường đã thực hiện liên kết với rất nhiều trường đại học danh tiếng của Pháp, Mỹ như: Trường Đại học Quản lý Paris (ISG). Theo ký kết đó, Trường ĐH Thăng Long nhận được sự trợ giúp về học bổng để gửi giáo viên, sinh viên sang ISG học ngành Quản lý. Ngoài ra, Trường còn ký với hai tổng công ty Pháp, nhận sách và tài liệu giảng dạy môn Quản lý, nhận sự giúp đỡ làm chương trình Quản lý theo hướng hiện đại. Đáp lại, Trường ĐH Thăng Long nhận sinh viên của Trường ISG sang thực tập tại Việt Nam mỗi năm hai lần, mỗi lần khoảng 50 sinh viên. Ngoài ra trường còn liên kết với các trường Manhattan Institute of Management (MIM) để gửi sinh viên đi học ở New York, Mỹ; Đại học Toulouse1 để gửi sinh viên đã học hai năm ở Trường, sau khi đã được chọn lọc, sang Toulouse1 làm nốt bằng cử nhân kinh tế hay quản lý, nếu học tốt

sẽ làm tiếp master và tiến sĩ. Liên kết với trường Đại học Nice-Sophia Antipolis ở Pháp để gửi sinh viên sang học cử nhân tin học và có thể học tiếp các bậc học cao hơn ở đó. Cùng với Institut Universitaire de Technologie Nice Cote d'Azur thực hiện một chương trình đào tạo chuyên nghiệp hỗn hợp về Tin học Pháp - Việt. Theo chương trình này, sinh viên Trường ĐH Thăng Long sẽ học một nửa chương trình cử nhân ở Trường ĐH Thăng Long và một nửa chương trình cử nhân ở Nice, cùng với giáo sư Việt Nam và Pháp. Cùng với School of Social Work-University of New England-Westbrook, Maine USA, để gửi sinh viên đi học và hỗ trợ chương trình dạy cử nhân và thạc sĩ công tác xã hội ở Trường ĐH Thăng Long...

Như vậy, nếu coi giáo dục là một ngành dịch vụ đặc biệt, thì bản thân các trường ngoài công lập chính là các doanh nghiệp độc lập. Để tồn tại và phát triển thì sản phẩm GD&ĐT tại các trường ngoài công lập phải có lợi thế cạnh tranh nhất định, lợi thế đó không gì khác chính là đào tạo ra những sinh viên thực sự khác biệt, phục vụ ở một thị trường khác biệt đó là khu vực tư nhân và khu vực đầu tư nước ngoài. Muốn vậy các trường cần phải có một đội ngũ cán bộ giảng viên có chất lượng, có cơ sở vật chất - trang thiết bị dạy và học hiện đại, xây dựng chương trình đào tạo sát với thực tế yêu cầu công việc khi ra trường và nên chăng cần đặt chuẩn đầu ra về ngoại ngữ đối với sinh viên ■